

سد خاکی منتسب به سپاه در بشاگرد شکست؛ روستاها و نخلستانها زیر آب رفتند

به گزارش «کمپین فعالین بلوچ»، روز جمعه ۲۸ آذر ۱۴۰۴ سد خاکی‌ای که در دشت پلپلک شهرستان بشاگرد استان هرمزگان و برای آبیاری نخلستانها ساخته شده بود، شکست.

این سد به گفته این منبع توسط شرکت «ماهان» (وابسته به سپاه پاسداران) احداث شده بود.

بر اساس این گزارش، با شکستن سد، آب به سمت مناطق پایین‌دست سرازیر شد و روستاهای «جگین»، «دیول» و چند روستای دیگر را دربر گرفت.

منابع کمپین می‌گویند در نتیجه این حادثه، بخش زیادی از نخلستانها و زمین‌های کشاورزی آسیب دیده و معیشت کشاورزان محلی عملاً از بین رفته است.

کمپین فعالین بلوچ به نقل از منابع خود مدعی است این پروژه بدون رعایت استانداردهای فنی و ایمنی اجرا شده و همین موضوع به وقوع خسارت‌های سنگین برای مردم محلی انجامیده است.

در ادامه گزارش، مدیریت و اجرای چنین پروژه‌هایی توسط نهادهای نظامی و شرکت‌های شبه‌دولتی از عوامل افزایش خطر برای مناطق پایین‌دست دانسته شده و به نبود نظارت کافی بر کیفیت ساخت اشاره شده است.

اخبار محیط زیست ایران

جنگل‌های هیرکانی میراث جهانی، در خطر سیلاب و قاچاق چوب

جنگل‌های تاریخی هیرکانی که سال‌ها به‌عنوان سپر طبیعی در برابر سیلاب‌ها و عامل جذب بارش‌ها شناخته می‌شدند،

امروز در سایه قطع غیرمجاز درختان و ضعف قوانین بازدارنده به شدت آسیب‌پذیر شده‌اند.

کارشناسان هشدار می‌دهند که ادامه این روند، فرسایش خاک، پدیده ریزگردها و سیلاب‌های بی‌سابقه را به دنبال خواهد داشت و کاشت نهال تنها راهبرد نجات‌بخش برای کاهش فشار بر این میراث جهانی است

جنگل‌های تاریخی هیرکانی که سال‌ها به‌عنوان سپر طبیعی در برابر سیلاب‌ها و عامل جذب بارش‌ها شناخته می‌شدند، امروز در سایه قطع غیرمجاز درختان و ضعف قوانین بازدارنده به شدت آسیب‌پذیر شده‌اند.

کارشناسان هشدار می‌دهند که ادامه این روند، فرسایش خاک، پدیده ریزگردها و سیلاب‌های بی‌سابقه را به دنبال خواهد داشت و کاشت نهال تنها راهبرد نجات‌بخش برای کاهش فشار بر این میراث جهانی است.

برگرفته از کانال آب و محیط زیست ایران

یوزپلنگ آسیایی) برگزار می‌شود و اهداف اصلی آن عبارتند از:

- ترویج حفاظت مشارکتی از یوزپلنگ ایرانی
- افزایش آگاهی عمومی
- بررسی چالش‌های پیش‌رو
- تقویت مشارکت جوامع محلی در حفاظت از محیط زیست

ثبت این رویداد در فهرست ملی رویدادهای گردشگری، در راستای اجرای سند تحول دولت و با هدف ساماندهی، حرفه‌ای‌سازی و توسعه گردشگری رویدادی انجام شده است.

همایش یوزپلنگ ایرانی همچنین نقش مهمی در حفظ و تقویت هویت فرهنگی و بومی جوامع محلی و پیشبرد گردشگری پایدار در منطقه ایفا خواهد کرد.

تفاوت اساسی این همایش با بسیاری از رویدادهای مشابه این است که حتی یک ریال از بودجه دولتی هزینه نمی‌شود؛ همه‌چیز مردمی است و با مشارکت مستقیم مردم، خیرین، فعالان محیط زیست و جوامع محلی تأمین و اجرا می‌گردد.

حمید غلامی، همیار محیط زیست محلی در استان خراسان شمالی و شهرستان جاجرم **در گفت‌وگو با پیام ما** می‌گوید:

امسال چهارمین سالی است که همایش یوز را با مشارکت مردم برگزار می‌کنیم. اعتبارات خاصی هم

ساکنان محلی نیز با انتقاد از عملکرد پیمانکار و نهادهای مرتبط، خواستار پاسخگویی فوری و جبران خسارت‌های وارد شده شده‌اند. رخدادی که بار دیگر موضوع بهره‌برداری غیرمسئولانه از منابع آب و زمین‌های کشاورزی، سدسازی‌های بی‌رویه سپاه پاسداران مبتنی بر اشکالی از انباشت به مدد سلب مالکیت را برجسته می‌سازد.

در همین روزها و هم‌زمان با بارش‌های سنگین اواخر آذر، گزارش‌های دیگری هم از وقوع سیلاب و آب‌گرفتگی در جنوب کشور منتشر شده است.

«کمپین فعالین بلوچ» از زیر آب رفتن روستای «تومان‌راهی» در شهرستان سیریک در پی بارش‌های سیل‌آسا خبر داده و «حال‌وش» نیز از آب‌گرفتگی گسترده، طغیان رودخانه‌ها، انسداد راه‌های ارتباطی و وارد شدن خسارت به بلوچ‌ها در جنوب استان کرمان و شرق هرمزگان گزارش کرده‌اند.

برگرفته از سایت زمانه

از ابتکار محلی تا رویداد ملی:

همایش یوزپلنگ ایرانی، نماد مردمی‌شدن حفاظت در ایران

ساسان نویدی

در حالی که یوزپلنگ ایرانی در آستانه انقراض قرار داشت، مردم جاجرم بدون یک ریال بودجه دولتی، با برگزاری چهارمین همایش ملی یوزپلنگ ایرانی، موفق شدند یوز مادر را همراه چهار توله به پناهگاه میاندشت بازگردانند و جمعیت آهو را از ۲۰۰ به ۵۰۰۰ رأس برسانند؛ این تجربه موفق را می‌توان به الگویی ملی برای حفاظت مردمی تبدیل کرد.

همایش ملی «یوزپلنگ ایرانی» با شماره ثبت ۱۰۴۱۱۱۸۵، در تاریخ ۲۰ آبان‌ماه ۱۴۰۴ به‌طور رسمی در فهرست رویدادهای گردشگری جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسید.

این همایش هر سال در پناهگاه حیات‌وحش میاندشت واقع در شهرستان جاجرم (قدیمی‌ترین منطقه حفاظت‌شده ایران و یکی از آخرین زیستگاه‌های امن

یک یوز مادر با چهار توله مستند شده است. این پدیده نشان می‌دهد تلاش‌های جامعه محلی در حفاظت مشارکتی، اقداماتی مانند نصب تابلوهای هشدار سرعت در جاده‌ها، آموزش جوامع محلی و پایش منطقه به طور مستقیم به ایمن‌سازی و احیای زیستگاه انجامیده است.

به عبارت دیگر، مشارکت مردمی باعث ایجاد شرایطی شده که یوزپلنگ به عنوان یک گونه حساس و در معرض خطر نه تنها در منطقه حضور یابد، بلکه توانایی تولیدمثل و پرورش توله‌ها را نیز داشته باشد. این نتیجه، نهایی‌ترین و قوی‌ترین شاهد برای اثربخشی الگوی حفاظت مردمی است.

منبع: رادیو زمانه

فساد شهرداران در مدیریت پسماند

فروغ فکری

تخلفات مالی سنگین، فساد اداری، دریافت رشوه از قراردادهای حمل پسماند، انتقال غیرقانونی پسماند بین شهرها و دفن غیراصولی زباله و عدم اجرای تکالیف قانونی از جمله اتهامات موجود در این پرونده است.

شهردار بابل و چند تن از عوامل شهرداری این شهر هفته گذشته با «پرونده اختلاس و دریافت رشوه از قراردادهای حمل و دفن پسماند» راهی زندان شدند. خبر را سخنگوی قوه قضائیه اعلام کرد و همین عاملی بود تا یادمان بیاید این نخستین شهردار و نخستین پرونده مربوط به پسماند نیست که راهش به دادگاه باز شده است. در سال‌های گذشته ابعاد تلخ سوءمدیریت

نداریم. سال‌ها با مردم کار کرده بودیم؛ از مدارس و دانش‌آموزان گرفته تا نشست‌های محلی، برنامه‌های توجیهی، آموزش‌ها و پروژه‌های مشارکتی. اما اینها پراکنده بود. همایش را طراحی کردیم تا فعالیت‌هایمان را به شکلی رسمی مطرح کنیم. مسئولان هم چالش‌ها را ببینند.

یوزپلنگ ایرانی و اهمیت نمادین آن

یوزپلنگ ایرانی به عنوان تنها بازمانده زیرگونه آسیایی یوزپلنگ در جهان، یک گونه کلیدی در اکوسیستم‌های خشک و نیمه‌خشک ایران محسوب می‌شود. حضور این گربه‌سان بزرگ‌جثه نشان‌دهنده سلامت زیستگاه‌های استپی و بیابانی است، زیرا بقای آن وابسته به جمعیت‌های پایدار طعمه‌هایی مانند آهو، جبیر و قوچ و میش است. حفاظت از یوزپلنگ و زیستگاه‌های آن به طور غیرمستقیم موجب حفظ تنوع زیستی منحصر به فرد، پوشش گیاهی و منابع آبی این مناطق شده و تعادل طبیعی را نگه می‌دارد. انقراض این گونه نه تنها یک شکاف غیرقابل جبران در زنجیره غذایی ایجاد می‌کند، بلکه نشان‌دهنده تخریب گسترده‌تر محیط‌زیست ایران خواهد بود.

یوزپلنگ ایرانی فراتر از یک گونه جانوری، به نماد ملی حفاظت از محیط‌زیست و میراث طبیعی ایران تبدیل شده است. این جانور که روزگاری در فرهنگ و هنر ایرانی جایگاه داشته، امروز محور همبستگی اجتماعی، مشارکت مردمی و فعالیت‌های گسترده آموزشی شده است. بقای یوزپلنگ بیانگر تعهد ایران به حفظ ذخایر ژنتیکی منحصر به فرد جهانی و مسئولیت بین‌المللی کشور در قالب کنوانسیون‌های زیست‌محیطی است. همچنین، یوزپلنگ به عنوان یک آماج حفاظتی جذاب، امکان جلب توجه، منابع و همکاری‌های بین‌المللی را برای کل اکوسیستم‌های ایران فراهم می‌کند. از دست دادن آن، نه تنها یک فاجعه زیستی، بلکه ضربه‌ای به هویت طبیعی و اعتبار محیط‌زیستی ایران در جهان خواهد بود.

نتایج زیست‌محیطی ملموس و قابل اندازه‌گیری

مهم‌ترین شاهد عینی موفقیت این اقدام مردمی، بازگشت عینی یوزپلنگ ایرانی به پناهگاه حیات‌وحش میاندشت پس از سال‌ها غیبت است. این بازگشت تنها یک ادعا نیست، بلکه با مشاهده و ثبت تصویری

مستقیم به عملکرد مدیران حوزه پسماند ورود کرده؛ هرچند نتایج این ورودها یکسان نبوده و بازداشت، تبرئه یا صرفاً اعلام جرم را شامل می‌شود.

یکی از مهم‌ترین و پرحاشیه‌ترین پرونده‌ها در استان گیلان و شهر رشت رخ داد. به گزارش پایگاه خبری گیلان‌صدر، در تیرماه ۱۴۰۳ چند نفر از مدیران سازمان مدیریت پسماند شهرداری رشت به همراه همسر یکی از مدیران در ارتباط با پرونده‌ای مربوط به تخلفات مالی و اداری در حوزه پسماند بازداشت شدند. در گزارش‌های اولیه رسانه‌ای، اتهاماتی نظیر سوءمدیریت مالی، تخلف در قراردادهای مرتبط با پسماند و شائبه ارتشا مطرح شد. بازداشت‌ها به صورت موقت بود و متهمان با قرار وثیقه آزاد شدند. این پرونده پس از طی مراحل قضائی به دادگاه رفت، اما طبق گزارش‌های تکمیلی، دادگاه به دلیل عدم احراز ارکان قانونی جرم و کافی نبودن ادله اثباتی، حکم تبرئه کامل متهمان را صادر کرد. این پرونده نمونه‌ای روشن است که نشان می‌دهد بازداشت مدیران لزوماً به محکومیت کیفری منتهی نمی‌شود و اثبات جرایمی مانند ارتشا یا تصرف غیرقانونی به راحتی ممکن نیست.

در استان مازندران و به ویژه در شهر ساری و مناطق اطراف، بنا بر گزارش مهر، طی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ چندین پرونده مرتبط با بحران دفن زباله و انتقال غیرقانونی پسماند بین شهرها تشکیل شد. در این پرونده‌ها، دادستانی با صدور اعلام جرم و اخطار قضائی، مدیران شهری را ملزم به اصلاح رویه‌ها کرد. باین حال طبق اطلاعات منتشرشده، بازداشت قطعی مدیران پسماند در این استان گزارش نشده و برخوردها عمدتاً در سطح الزام قانونی و هشدار قضائی باقیمانده است.

کرمانشاه و کهگیلویه، دیگر پرونده‌های فساد پسماندی

ماجرای بازداشت‌های پسماندی به استان‌های غربی هم رسید و در استان کرمانشاه، برخورد قضائی شکل جدی‌تری به خود گرفت. به گزارش پایگاه خبری طلوع کرمانشاه، در سال ۱۴۰۳ مدیرکل بازرسی و پاسخگویی به شکایات شهرداری کرمانشاه که پیش‌تر مسئولیت سازمان پسماند شهرداری را برعهده داشت، به همراه چند نفر از کارکنان شهرداری بازداشت شدند.

پسماند گسترده‌تر و عمیق‌تر شده و تعداد پرونده‌های قضائی آن هم بالاتر رفته است. آمار دقیقی از این پرونده‌ها موجود نیست و برخی از متخلفان تاکنون در این لیست قرار نگرفته‌اند و حتی خبر دقیقی از حکم نهایی بازداشت‌شدگان منتشر نشده است. باین حال، معاون پسماند سازمان محیط‌زیست به اصلاحیه قانون پسماند که هفته آینده در صحن مجلس بررسی می‌شود، امیدوار است؛ اصلاحیه‌ای که برخورد با ترک فعل در این زمینه را جدی‌تر می‌کند؛ اصلاحیه‌ای که نمی‌دانیم چطور از راهروهای مجلس عبور می‌کند و آیا تضمین‌کننده رسیدگی به فسادهای این حوزه خواهد بود یا خیر؟

تحقیقات اولیه بازپرس در ماه‌های گذشته نشان می‌داد چند تن از عوامل شهرداری بابل در مسیر انعقاد قراردادهای حمل و دفن پسماند، صورت وضعیت‌های صوری تنظیم و از این طریق مبالغی دریافت کرده‌اند.

«اصغر جهانگیر»، سخنگوی قوه قضائیه، با اشاره به این موارد گفت: «چهار نفر از متهمان شناسایی، جلب و پس از تفهیم اتهام و اقرار به دریافت رشوه و معاونت در اختلاس، با صدور قرار مناسب روانه زندان شدند».

به گفته او، در ادامه این تحقیقات مشخص شد شهردار بابل نیز به صورت مستقیم در این پرونده مداخله داشته و در قالب دریافت سکه‌های طلا اقدام به دریافت رشوه کرده است و پس از احضار و تشکیل پرونده، با صدور قرار بازداشت موقت روانه زندان شده. اما این نخستین پرونده قانون‌شکنی در حوزه پسماند در سال‌های گذشته نبوده و بارها بازداشت‌هایی از این دست در شهرهای مختلف انجام گرفته است.

شهرهای شمالی، پرونده‌های بی‌نتیجه

براساس قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳، قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست و مقررات کیفری مندرج در قانون مجازات اسلامی، مدیریت این حوزه یک وظیفه عمومی و حاکمیتی محسوب می‌شود. بر همین اساس سوءمدیریت، ترک فعل، تخلف مالی یا نقض مقررات محیط‌زیستی در این زمینه می‌تواند منجر به مسئولیت کیفری، اداری یا انتظامی مدیران و مسئولان ذربط شود. بررسی گزارش‌های سال‌های اخیر نشان می‌دهد دستگاه قضائی در چند پرونده مشخص، به طور

با وجود این پرونده، همچنان انتقال پسماند از شهرهای شمالی مورد خواست مسئولان این استان‌هاست. چنانچه «هادی حق‌شناس»، استاندار گیلان، در جلسه کارگروه ملی مدیریت پسماند که در هفته گذشته در تهران برگزار شد، درخواست انتقال زباله گیلان به شهرهای دیگر را مطرح کرد: «باید امکانات حمل و انتقال زباله در اختیار گیلان قرار گیرد تا پسماند به نقطه‌ای دیگر منتقل شود؛ همان‌گونه که امروز در استان مازندران انجام می‌شود و در گذشته نیز در استان گلستان تجربه شده بود. دیگر نمی‌توان درباره دفن زباله صحبت کرد. انتقال زباله تنها راه حل است.»

این صحبت‌ها در حالی از جانب استاندار مطرح شده که دقیقاً در آذرماه سال گذشته برای انتقال پسماند از مازندران پرونده قضائی شکل گرفته بود، هرچند پرونده‌ای با نتیجه‌ای نامطلوب.

جریمه‌ای ناچیز برای انتقال

«پس از تلاش‌های بسیار برای پرونده آرادکوه فقط ۹۸ میلیون تومان جریمه در نظر گرفته شد؛ رقمی ناچیز برای چنین پرونده‌ای.» این را «پیام جوهرچی»، معاون دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط‌زیست، به «پیام ما» می‌گوید. آنها در سازمان حفاظت محیط‌زیست نقش نظارتی دارند و در اجرا توانشان اندک است و در نهایت و بعد از پیگیری‌های زیاد هم حکم‌هایی مانند پرونده آرادکوه صادر می‌شود؛ حکم‌هایی ناامیدکننده. «ما با پیگیری‌های فراوان به گزینه محکومیت و دادگاه می‌رسیم، اما نتیجه‌اش چیست؟ بعد از اقامه دعوا معمولاً شهردار را تغییر می‌دهند و شهردار جدید هم به قاضی می‌گوید اطلاعی از وضعیت ندارد و فرصت می‌خواهد و یا جریمه‌های بسیار سبک به نسبت جرم بسته می‌شود. نمونه‌اش ماجرای سال گذشته آرادکوه است.»

او اما امیدوار است اصلاحیه قانون مدیریت پسماند که هفته آینده در مجلس به بحث گذاشته می‌شود، پذیرفته شود و به این ترتیب، نقش سازمان حفاظت محیط‌زیست برای مواجهه با چنین جرایمی افزایش یابد. «در اصلاحیه جدید مسئله ترک فعل به صورت جدی بررسی می‌شود و جرایم بازدارندگی بالایی خواهند داشت و اکثر مدیران مجبور به تبعیت خواهند بود؛

در این پرونده، اتهامات مطرح‌شده شامل تخلفات مالی سنگین و فساد اداری بود که بخشی از آن به دوران مسئولیت این فرد در حوزه پسماند مربوط می‌شد. با وجود بازداشت رسمی، تا زمان انتشار اطلاعات عمومی، حکم قطعی دادگاه اعلام نشده است و پرونده در مرحله رسیدگی قرار دارد.

در سطحی گسترده‌تر، استان چهارمحال و بختیاری شاهد نوع متفاوتی از ورود دستگاه قضائی به موضوع پسماند بوده است. به گزارش تسنیم و رسانه‌های محلی، طی سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۴، ۲۲۱ نفر از شهرداران، دهیاران و بخشداران این استان به دلیل مدیریت ناصحیح پسماند، دفن غیراصولی زباله و عدم اجرای تکالیف قانونی به مراجع قضائی معرفی شده‌اند.

در این موارد، تمرکز اصلی بر ترک فعل مدیران و عدم انجام وظایف قانونی مقرر در قانون مدیریت پسماند بوده است. در این پرونده‌ها بازداشت گسترده‌ای گزارش نشد و احکام صادره عمدتاً سبک و غیر بازدارنده توصیف شده‌اند.

تهران درگیر پرونده انتقال، گیلان به دنبال انتقال

در استان تهران نیز پرونده‌ای مهم اما با ماهیتی متفاوت شکل گرفت. در ۱۱ آذر ۱۴۰۳ دادستانی کهریزک علیه سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران اعلام جرم کرد. آن‌طور که مهر نوشته، موضوع این پرونده انتقال غیرمجاز چند هزار تن زباله از شهر ساری در استان مازندران به مرکز دفن آرادکوه تهران بدون اخذ مجوزهای قانونی و محیط‌زیستی بود. در این پرونده اگرچه بحث فساد مالی یا رشوه به صورت مستقیم مطرح نشد، اما اقدام انجام‌شده از منظر حقوقی می‌توانست مصداق نقض قانون مدیریت پسماند (مواد ۷ و ۱۱) و نیز تهدید علیه بهداشت عمومی موضوع ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی تلقی شود.

این پرونده در مرحله رسیدگی قضائی قرار گرفت و بازداشت مدیران یا صدور حکم قطعی تا زمان انتشار خبر گزارش نشد. این پرونده اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا نشان می‌دهد تصمیمات مدیریتی نادرست در حوزه پسماند، حتی بدون فساد مالی، می‌تواند منجر به تعقیب کیفری شود.

منبع: پیام ما

بحران آب در سال ۲۰۲۵

۱۰ علت عمده ورشکستگی آبی در ایران

ایران در سال ۲۰۲۵ با بحران آب بی‌سابقه‌ای روبرو شد؛ از جمله سدهای خالی، رودخانه‌های خشک و اعتراضات گسترده. این گزارش ۱۰ علت اصلی این بحران، از خشکسالی تا سوءمدیریت را بررسی می‌کند.

ایران در سال ۲۰۲۵ یکی از شدیدترین **بحران‌های آبی** تاریخ خود را تجربه کرد. میزان کم بارش در این سال منجر به سطوح بحرانی ذخایر سدهای اصلی در سراسر کشور شد. مقامات هشدار دادند که بدون بارندگی‌های کافی، جیره‌بندی گسترده یا حتی تخلیه بخش‌هایی از شهرهای بزرگ اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. میانگین پرشدگی سدهای کلیدی کمتر از ۱۰ درصد ظرفیت است که پایین‌ترین سطح در شش دهه اخیر محسوب می‌شود.

این بحران نه تنها شهرهایی مانند تهران، کرج، شیراز، یزد، مشهد، اصفهان و اهواز را تهدید می‌کند، بلکه منجر به اعتراضات گسترده نیز شده است. به گفته کارشناسان بیش از ۸۰ درصد ایران در تنش آبی شدید قرار دارد و این مسئله یک چالش محیط‌زیستی و حتی امنیتی بزرگ برای ایران ایجاد کرده است. حتی برخی از مهاجرت اجباری بیش از ۲۰ میلیون نفر در دهه‌های آینده خبر می‌دهند.

در این گزارش ۱۰ دلیل اصلی تشدید بحران آب از خشکسالی تا سوءمدیریت را بر اساس داده‌های

چراکه یکی از مشکلات قانون قبلی ضمانت اجرایش بود.»

به‌گفته او، مسائل در اصلاحیه جدید پررنگ شده و اگر به همین شکل در مجلس تصویب شود، آنها امیدوارند رسیدگی به این جرایم بهبود یابد. «در اصلاحیه قانون، مسئولیت تولیدکننده و توجه به بازیافت پررنگ شده. همچنین، هر مسئول و شهرداری که به مسئله پسماند توجه ویژه نداشته باشد، ترک فعل کرده است. مدیریت پسماند اغلب اولویت شهرداری‌ها نیست و در ساده‌ترین اتفاق، آنها بعد از کارهای متداول شهری مانند ساخت‌وسازها حتی به فکر مدیریت پسماند آن نیستند و در محیطی پسماندهای کارشان را دپو می‌کنند که به همه‌جا آسیب می‌رساند. اما در این اصلاحیه ترک فعل با نظر سازمان حفاظت محیط‌زیست خواهد بود و ضمانت اجرا بالا می‌رود.

صحبتهای جوهرچی درحالی‌است که نگرانی از رایزنی شهرداری‌ها و ایجاد مداخله در این اصلاحیه نیز بالاست و این کارشناسی‌ها بارها به‌عنوان یکی از موارد ایجاد مانع بیان شده است. از سوی دیگر، واکنش وزارت کشور و سازمان دهیاری‌ها و شهرداری‌ها که ناظر بر عملکرد زیرمجموعه‌هایش باید باشد، هم نکته مهمی است.

پیگیری‌های «پیام‌ما» از این مجموعه برای صحبت با مسئولان، درنهایت به ارسال چند سؤال ختم شد، سؤالاتی چون: نظارت وزارت کشور بر عملکرد شهرداری‌ها در حوزه پسماند را چطور ارزیابی می‌کنید؟ چطور این تعداد بازداشتی در شهرداری‌ها رخ داده و عامل بازدارنده در این مجموعه وجود نداشته؟ و در پایان درباره نقدهای بسیار به عملکرد این مجموعه و ضعف‌های موجود در آن پرسیدیم، اما «علی‌اصغر ذاکری»، سرپرست دفتر محیط‌زیست و خدمات شهری سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، پاسخ‌هایی کاملاً بی‌ربط به این پرسش‌ها برایمان ارسال کردند. این اتفاق خود نشان‌دهنده بخشی از اتفاق بزرگ در حال وقوع است. نبود پاسخ‌گویی، بی‌توجهی به مطالبات رسانه‌ها و مردم و در پایان بیان نکاتی برای سر باز کردن مشکل. اینها حل مسئله پسماند در کشور را به کلاف سردرگمی بدل کرده‌اند که به‌راحتی امکان باز شدنش نیست.

به گفته کارشناسان، ایران دو برابر میانگین جهانی گرم شده و این امر الگوهای بارندگی را تغییر داده است.

به تعبیری زمستان‌های کوتاه‌تر، کاهش برف در کوه‌های البرز و زاگرس (که نقش مخازن طبیعی را ایفا می‌کنند) و افزایش تبخیر آب به دلیل دماهای بالای ۵۰ درجه در تابستان بخشی از تأثیرات **تغییرات اقلیمی** و گرمایش جهانی در ایران است.

تغییرات اقلیمی، خشکسالی را طولانی‌تر کرده و باعث شده که حتی بارندگی‌های اخیر نتواند ذخایر را پر کند.

بسیاری از کارشناسان می‌گویند این عامل تشدیدکننده است، اما علت اصلی نیست بلکه با سوءمدیریت ترکیب شده و بحران را عمیق‌تر کرده است.

سهرابی در این باره هشدار می‌دهد: «تغییرات اقلیمی باعث کاهش بارش، افزایش دما و افزایش میزان تبخیر بیشتر شده است. بر اساس مدل‌های اقلیمی، این روند در دهه‌های آینده تشدید می‌شود و فلات مرکزی و شرق ایران با کمبود شدیدتری روبه‌رو خواهند شد».

برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی باعث فرونشست زمین شده است

۳. برداشت بیش از حد از آب‌های زیرزمینی

بر اساس داده‌های رسمی، در دهه‌های گذشته ده‌ها هزار چاه مجاز و غیرمجاز، آب زیرزمینی را بیش از ظرفیت استخراج کرده‌اند. نتیجه این امر افت شدید سطح آبخوان‌ها، فرونشست زمین تا ۲۵-۳۰ سانتی‌متر در سال در مناطقی مانند تهران، و آسیب دائمی به بیش از ۵۶ هزار کیلومتر مربع از اراضی در ایران بوده است.

این پدیده اغلب غیرقابل بازگشت است و منجر به خشک شدن قنات‌های سنتی شده که روزی منبع اصلی آب روستاها بودند. فرونشست همچنین زیرساخت‌ها مانند جاده‌ها و ساختمان‌ها را تهدید می‌کند.

سهرابی در پاسخ پرسش دویچه وله فارسی درباره اینکه آیا این آسیب‌ها قابل جبران هستند و چه اقداماتی برای حفاظت از سفره‌های زیرزمینی ضروری

رسمی و مصاحبه با منصور سهرابی، کارشناس محیط‌زیست بررسی می‌کنیم.

بارندگی از ابتدای سال آبی جاری (مهر ۱۴۰۴) تا اواخر آذر کمتر از نیمی از میانگین بلندمدت بوده است

۱. خشکسالی مداوم و بی‌سابقه

ایران وارد ششمین سال متوالی خشکسالی شدید شده است. بارندگی از ابتدای سال آبی جاری (مهر ۱۴۰۴) تا اواخر آذر کمتر از نیمی از میانگین بلندمدت بوده و ورودی آب به سدها ۴۰ تا ۵۰ درصد کاهش یافته است. این امر مستقیماً منجر به کاهش سهمیه و فشار آب در برخی از شهرها و مناطق شده است.

این خشکسالی نه تنها کشاورزی را مختل کرده، بلکه منجر به افزایش گرد و غبار، آلودگی هوا و حتی بحران آلودگی ناشی از سوخت ارزان شده است. در همین حال چرخه تولید و حوزه انرژی را نیز با چالش‌های جدی مواجه کرده است.

با این حال منصور سهرابی با تأکید بر اینکه "در ایران سهم مدیریت نادرست نسبت به عوامل طبیعی بسیار پررنگ‌تر است"، می‌گوید: «اغلب حوضه‌های آبریز کشور ما اقلیم خشک و یا نیمه‌خشک دارند، اما مشکل اصلی در حکمرانی، سیاست‌گذاری، مدیریت منابع و شیوه مصرف است. خشکسالی بحران را آشکار می‌کند، ولی ریشه آن در تصمیمات انسانی نهفته است».

ایران دو برابر میانگین جهانی گرم شده و این امر الگوهای بارندگی را تغییر داده است.

۲. تغییرات اقلیمی و گرمایش جهانی

سیاست خودکفایی غذایی و گسترش نامناسب کشاورزی برای مقابله با تحریم‌ها، توسط دولت‌ها در مناطق خشک گسترش یافت و یارانه‌های سنگین به محصولات آبر اختصاص داده شد

۵. سیاست خودکفایی غذایی و گسترش نامناسب کشاورزی

برای مقابله با تحریم‌ها، دولت‌ها کشاورزی را در مناطق خشک گسترش دادند و یارانه‌های بالا به محصولات آبر اختصاص دادند. این سیاست آب را از شهرها به مزارع هدایت کرده و منجر به خشک شدن رودخانه‌ها و اعتراضات کشاورزان در برخی از استان‌ها شده است.

کارشناسان می‌گویند این رویکرد غیرعلمی بوده و بدون توجه به ظرفیت‌های اکولوژیکی، بحران را تشدید کرده است.

منصور سهرابی در این‌باره توضیح می‌دهد: «سیاست خودکفایی غذایی که طی دهه‌های گذشته در ایران دنبال شده، در عمل فشار قابل‌توجهی بر منابع آب کشور وارد کرده است. تمرکز بر تولید داخلی محصولات آبر مانند برنج، گندم و چغندر قند در اقلیم‌های خشک و نیمه‌خشک، با واقعیت‌های هیدرولوژیک ایران سازگار نیست و به تشدید برداشت از آب‌های سطحی و زیرزمینی انجامیده است».

او در ادامه می‌گوید که "از منظر علمی، امنیت غذایی الزاماً به معنای خودکفایی کامل نیست، بلکه مفهومی گسترده‌تر است که دسترسی پایدار، متنوع و مقرون‌به‌صرفه به غذا را در بر می‌گیرد".

است، می‌گوید: «به‌طور کامل خیر. فرونشست زمین تقریباً غیرقابل بازگشت است.

تنها کاری که می‌توان کرد، توقف روند تخریب و حفظ منابع باقی‌مانده از طریق کنترل برداشت و افزایش تغذیه مصنوعی سفره‌ها است. در حال حاضر کسری تجمعی آبخوان‌های کشور به بیش از ۲۰۰ میلیارد متر مکعب رسیده است. ادامه این روند مناطق زیادی از ایران را غیر قابل سکونت می‌کند».

به گفته کارشناسان بیش از ۹۲ درصد آب ایران صرف کشاورزی می‌شود

۴. کشاورزی ناکارآمد و مصرف بالای آب

به گفته کارشناسان بیش از ۹۲ درصد آب ایران صرف کشاورزی می‌شود، اما روش‌های سنتی مانند آبیاری غرقابی باعث هدررفت تا ۶۵ درصدی آب می‌گردد. کشت محصولات آبر در مناطق خشک ادامه دارد، در حالی که کارایی آبی ایران (تولید محصول به ازای هر مترمکعب آب) بسیار پایین‌تر از میانگین جهانی است و در بسیاری جاها زیر ۳۵ درصد است.

این امر نه تنها منابع را هدر می‌دهد، بلکه کشاورزان را در برابر خشکسالی آسیب‌پذیر کرده و منجر به اعتراضات محلی شده است. سهرابی تأکید می‌کند: «ساختار اقتصادی ایران به کشاورزی سنتی تکیه دارد. با وجود آگاهی از بحران، اصلاح الگوی کشت و اختصاص کمتر آب به این بخش به کندی پیش رفته است. میانگین کارایی مصرف آب در کشاورزی کمتر از ۴۰ درصد است».

عدم هماهنگی بین نهادها، اولویت پروژه‌های سیاسی (مانند سدسازی توسط نهادهای خاص) و حفاری چاه‌های غیرمجاز منابع را هدر داده است. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که ۷۵ درصد مردم مدیریت ناکارآمد را مقصر اصلی این وضعیت می‌دانند، نه فقط طبیعت یا تحریم‌ها.

بسیاری از کارشناسان معتقد هستند فساد در قراردادها و عدم استفاده از دانش کارشناسی، بحران را به مرحله "ورشکستگی آبی" رسانده است.

سهرابی در این باره می‌گوید: «نیود مدیریت یکپارچه آب در حوضه‌های آبریز و تداخل وظایف وزارتخانه‌ها باعث شده تصمیمات کوتاه‌مدت و بخشی‌نگر گرفته شود. بحران آب نیاز به حکمرانی هماهنگ و مبتنی بر داده‌های علمی دارد».

جمعیت تهران به بیش از ۱۵ میلیون رسیده و مصرف آب شهری افزایش یافته است.

۸. رشد جمعیت، شهرنشینی و مصرف شهری بالا

جمعیت تهران به بیش از ۱۵ میلیون رسیده و مصرف آب شهری افزایش یافته است. شبکه‌های قدیمی توزیع تا ۳۰ درصد هدررفت دارند و مصرف غیربهرینه در خانه‌ها، صنایع و حتی فعالیت‌هایی مانند ماینینگ ارز دیجیتال فشار را بیشتر کرده است.

رشد شهرنشینی بدون برنامه‌ریزی، تقاضا را افزایش داده و منابع را تحت فشار قرار داده است.

سهرابی در این باره هشدار می‌دهد: «مصرف خانگی در شهرهای بزرگ از حد پایدار عبور کرده است.

سهرابی در پایان تأکید می‌کند: «تداوم تفسیر امنیت غذایی به‌عنوان خودکفایی مطلق، بدون توجه به محدودیت‌های منابع آب و مزیت نسبی، قابل دفاع به نظر نمی‌رسد و نیازمند بازنگری جدی در سیاست‌گذاری کشاورزی و مدیریت منابع آب است».

بر اساس آمارهای موجود در دهه‌های گذشته ایران بیش از ۶۰۰ سد ساخته است

۶. ساخت بیش از حد و نامناسب سدها

بر اساس آمارهای موجود در دهه‌های گذشته در ایران بیش از ۶۰۰ سد ساخته شده که بسیاری از آنها بدون مطالعات کافی و روی رودخانه‌های کوچک احداث شده‌اند.

نتیجه این سیاست افزایش تبخیر آب از سطح سدها، قطع جریان پایین‌دست، و خشک شدن تالاب‌ها و رودخانه‌هایی مانند زاینده‌رود، کارون و ارومیه بوده است.

کارشناسان می‌گویند سدسازی بیش از حد، به جای حل مشکل، بحران را پیچیده‌تر کرده است. سهرابی در این باره توضیح می‌دهد: «سدها در ابتدا تأمین آب و برق را تسهیل کردند و به منظور کنترل سیلاب احداث شدند اما در بسیاری موارد بدون ارزیابی دقیق محیط‌زیستی ساخته شدند. همین موضوع باعث خشک شدن رودخانه‌ها و تالاب‌های پایین‌دست و از بین رفتن اکوسیستم‌ها شده است».

۷. سوءمدیریت، عدم هماهنگی و فساد

۷۵ درصد مردم، مدیریت ناکارآمد را مقصر اصلی این وضعیت می‌دانند

۱۰. آلودگی منابع و هدررفت در توزیع

آلودگی رودخانه‌ها و آبخوان‌ها توسط فاضلاب صنعتی و کشاورزی، همراه با هدررفت ۳۰ درصدی در شبکه‌های قدیمی، آب قابل استفاده را کاهش داده و سلامت عمومی را تهدید می‌کند. این عوامل کیفیت آب را پایین آورده و بحران را چندبعدی کرده است. سهرابی در این زمینه اشاره می‌کند که "عدم توجه به بازچرخانی و تصفیه فاضلاب، هدررفت را افزایش داده و منابع باقی‌مانده را آلوده کرده است."

این عوامل ایران را به آستانه "ورشکستگی آبی" رسانده‌اند، جایی که برداشت سالانه آب بیش از ظرفیت تجدیدپذیر طبیعت است.

کارشناسان معتقدند بحران قابل مدیریت است، اما نیاز به اصلاحات اساسی دارد. از جمله اصلاح الگوی کشت با تمرکز روی محصولات کم‌آبر و واردات مجازی آب، گسترش آبیاری قطره‌ای و بازچرخانی فاضلاب، قیمت‌گذاری واقعی آب برای تشویق صرفه‌جویی، کنترل چاه‌های غیرمجاز و احیای قنات‌ها و تالاب‌ها، و سرمایه‌گذاری در نمک‌زدایی و جمع‌آوری آب باران.

سهرابی پیشنهاد می‌کند: «در کوتاه‌مدت باید مصرف آب در همه بخش‌ها کم شود. الگوی کشت اصلاح گردد، مصرف کشاورزی و شهری مدیریت گردد و برداشت از چاه‌ها کنترل شود. در بلندمدت، گذار به اقتصاد کم‌آب، بازچرخانی آب، استفاده از فناوری‌های نو و آموزش عمومی تنها راه نجات کشور از بحران است».

برگرفته از سایت دویچه وله

زیرساخت‌های قدیمی و نشست شبکه‌ها به بحران افزوده‌اند.

اگر الگوی مصرف آب اصلاح نشود، شهرهایی مثل تهران، اصفهان و مشهد در معرض کمبود جدی قرار می‌گیرند.

متأسفانه در ایران به بازچرخانی آب و تصفیه فاضلاب و پساب صنعتی توجه نمی‌شود».

انتقال آب از رودخانه‌ها به صنایع یا شهرهای دیگر اعتراضات گسترده محلی را برانگیخته

۹. انتقال آب بین‌حوضه‌ای نامتوازن

انتقال آب از رودخانه‌ها به صنایع یا شهرهای دیگر (مانند از کارون به یزد یا اصفهان) باعث افت سطح آب زاینده‌رود و کارون شده و اعتراضات گسترده محلی را برانگیخته است. این طرح‌ها اغلب بدون ارزیابی زیست‌محیطی اجرا شده و تنش‌های منطقه‌ای ایجاد کرده‌اند.

سهرابی می‌گوید که این طرح‌ها "در کوتاه‌مدت برخی مشکلات را کاهش داده، اما در بلندمدت تنش‌های اجتماعی و تخریب محیط‌زیست را افزایش داده است."

او در ادامه می‌گوید: «انتقال آب نباید جایگزین مدیریت تقاضا و صرفه‌جویی شود. در ایران سیاست تامین آب به هر قیمتی جایگزین سیاست مصرف بهینه شده است که نتیجه آن هم در بحران محیط زیستی مشهود است». آلودگی رودخانه‌ها و آبخوان‌ها توسط فاضلاب صنعتی و کشاورزی آب قابل استفاده را کاهش داده و سلامت عمومی را تهدید می‌کند

از موج‌های مرگبار گرما تا سیل‌های ناگهانی؛ آب‌وهوای اروپا چگونه سال ۲۰۲۵ را رقم زد

در سال ۲۰۲۵ بلایای طبیعی ناشی از تغییرات آب‌وهوایی در اروپا، هزاران نفر را به کام مرگ کشاند و اقتصاد و زندگی مردم را بشدت تحت تاثیر قرار داد.

انسان‌هایی که برای زنده ماندن به نوک درختان چنگ می‌زنند، هزاران خانه فرو می‌ریزد و جاده‌ها به سرعت به رودخانه‌های گل‌ولای تبدیل می‌شود.... این تصاویر هولناک، واقعیات ناشی از **تغییرات آب و هوایی** است.

در اروپا سیل‌های ناگهانی، موج‌های مرگبار گرما، خشکسالی‌ها و آتش‌سوزی‌های جنگلی به ویژگی شاخص سال ۲۰۲۵ بدل شدند؛ میراثی که این قاره هنوز برای جبران پیامدهایش دست‌وپا می‌زند.

کارشناسان هشدار می‌دهند که اگر برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای اقداماتی قاطع انجام نشود، این فجایع به یک «وضعیت عادی جدید» بدل خواهند شد.

آیا تغییرات اقلیمی مقصر آب‌وهوای شدید است؟

هرچند دانشمندان از نسبت دادن مستقیم تقصیر به رخدادهاي مشخص آب‌وهوایی شدید پرهیز می‌کنند، اما اتفاق‌نظر گسترده‌ای وجود دارد که تغییرات اقلیمی باعث افزایش بسامد و شدت آن‌ها شده است.

مرکز ملی علوم جوی می‌گوید: «تغییرات اقلیمی ناشی از انسان یعنی هوای تابستان بر زمینه‌ای گرم‌تر از اقلیم رخ می‌دهد». این مرکز می‌افزاید: «با هر درجه گرم‌تر شدن اقلیم زمین، بسامد و شدت موج‌های گرما بدتر خواهد شد».

آب‌وهوای شدید اروپا در سال ۲۰۲۵

سال ۲۰۲۵ با آغاز توفانی شروع شد و بادهای شدید بخش‌هایی از فرانسه را درنوردید. مناطق شمالی از جمله harleville-Mézières، Châlons-en-Bar-le-Duc و بیشترین آسیب را دیدند و

اخبار محیط زیست جهان

انرژی زمین گرمایی در فنلاند

یک شرکت فنلاندی به منبعی عظیم از انرژی زمین‌گرمایی دست یافته است که می‌تواند برای میلیون‌ها سال انرژی پاک و تجدیدپذیر فراهم کند. نیروگاه‌های زمین‌گرمایی از گرمای طبیعی درون زمین استفاده کرده و آن را به برق تبدیل می‌کنند، بدون اینکه مانند سوخت‌های فسیلی تمام شوند.

اگرچه استفاده از انرژی زمین‌گرمایی در فنلاند موضوع جدیدی نیست، این کشف گامی بسیار بزرگ در مسیر انرژی پاک، پایدار و بلندمدت محسوب می‌شود. فنلاند همچنین با راه‌اندازی نخستین سامانه گرمایش زمین‌گرمایی شهری در شهر وانتا پیشگام این فناوری شده است.

این نیروگاه زمین‌گرمایی سالانه حدود ۲,۶۰۰ مگاوات انرژی تولید می‌کند که برای گرم کردن حدود ۱۳۰ واحد مسکونی متوسط کافی است. ادغام گرمای زمین‌گرمایی در شبکه‌های گرمایشی کشور باعث کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی شده و می‌تواند فنلاند را به هدف بی‌طرفی کربنی تا سال ۲۰۳۰ برساند.

انتظار می‌رود این پروژه تا ۹۵٪ انتشار گازهای گلخانه‌ای کمتری نسبت به سوخت‌های فسیلی داشته باشد و نقش مهمی در مقابله با تغییرات اقلیمی ایفا کند.

برگرفته از سایت تلگرامی اعظم بهرامی

با این همه، مرگ‌های ناشی از گرمای شدید ادامه یافت و سرانجام تیتیر خبرها شد. مونته‌سه آگیلار، رفتگر ۵۱ ساله بارسلونا، در حالی که شهر در وضعیت هشدار بالا بود پس از تحمل دمای طاقت‌فرسای ۳۵ درجه سانتی‌گراد در خیابان‌ها فرو افتاد.

مرگ آگیلار موج اعتراض‌های محلی را برانگیخت و صدها رفتگر همکار و شهروند نگران در مرکز بارسلونا به راهپیمایی پرداختند و پلاکاردهایی حمل کردند که روی‌شان نوشته بود: «گرمای شدید هم خشونت محیط کار است.»

چند نفر بر اثر گرمای شدید جان باختند؟

پژوهشگران امپریال کالج لندن و مدرسه بهداشت و پزشکی گرمسیری لندن ۸۵۴/شهر اروپایی را بررسی کردند و دریافتند تغییرات اقلیمی عامل ۶۸ درصد از ۲۴ هزار و ۴۰۰ مرگ برآوردشده ناشی از گرما در تابستان امسال بوده است؛ چراکه دماها را تا ۳.۶ درجه سانتی‌گراد بالا برده.

کشورهایی که از یک موج گرما بیشترین آسیب را دیدند رومانی، بلغارستان، یونان و قبرس بودند؛ جایی که بین ۲۱ تا ۲۷ ژوئیه در دماهایی تا ۶ درجه بالاتر از میانگین، حدود ۹۵۰ مرگ ناشی از گرما رخ داد. این یعنی حدود ۱۱ مرگ روزانه به ازای هر یک میلیون نفر.

پایتخت‌های اروپایی با بیشترین مرگ سرانه رم، آتن و بخارست بودند. نویسندگان این مطالعه می‌گویند این امر بازتاب مواجهه با بخشی از شدیدترین گرماها در

بارها با تندبادهایی تا سرعت ۱۱۰ کیلومتر بر ساعت روبه‌رو شدند.

تا بهار، آب‌وهوای شدید به چند کشور اروپایی دیگر هم رسید. در اسپانیای مرکزی و شمالی به دلیل طوفان مارتینیو ده‌ها نفر تخلیه شدند و بدترین سیل سه دهه اخیر معدن نمک تاریخی Praid در رومانی را از کار انداخت. صدها نفر آواره شدند و خانه‌هایشان در پی روزها بارش سیل‌آسا و بادهای شدید آسیب دید.

اما در ماه‌های تابستان اوضاع واقعاً شدت گرفت. گرمای شدید رکوردهای دما را در سراسر قاره شکست؛ حتی در دورترین شمال مدار قطبی معمولاً سرد، جایی که گرمای «واقعاً بی‌سابقه» در ۱۳ روز ماه ژوئیه از ۳۰ درجه سانتی‌گراد گذشت.

فنلاند سه هفته پیاپی دمای ۳۰ درجه سانتی‌گراد را تاب آورد و برای مقابله با شرایط سوزان به زحمت افتاد.

یک پیست یخ در شمال کشور پذیرای کسانی شد که از گرما پناه می‌جستند و بیمارستان‌های محلی هم زیر فشار مراجعه‌ها رفتند. موج گرما نسبت به وضعیت گوزن‌های شمالی که در خطر گرم شدن بیش از حد بودند هم نگرانی ایجاد کرد.

در جنوب، اروپایی‌ها زیر دماهای بالای ۴۰ درجه سانتی‌گراد کلافه شدند و ده‌ها کشور به خشکسالی کشیده شد. گرمای شدید خیلی زود به وضعیت اضطراری سراسری در قاره بدل شد و چندین کشور هشدارهای بهداشتی و آتش‌سوزی‌های جنگلی صادر کردند.

وزارت بهداشت مادرید از مردم خواست تا حد امکان از آفتاب دور بمانند و به سالمندان و زنان باردار توجه ویژه داشته باشند و مقام‌های فرانسوی هم دستور دادند استخرهای عمومی رایگان شود تا ساکنان بتوانند خود را خنک کنند.

در ایتالیا ممنوعیت کار فضای باز در داغ‌ترین ساعات روز اجرا شد و در یونان برخی جاذبه‌های مهم گردشگری به طور موقت بسته شد.

این ارقام همچنین هزینه مخاطراتی چون آتش‌سوزی‌های جنگلی رکوردشکن امسال در اروپا یا آسیب تگرگ و باد ناشی از توفان‌ها را در بر نمی‌گیرد.

کدام کشورها بیشترین ضربه اقتصادی را خوردند؟

ایتالیا یکی از بدترین افت‌های اقتصادی را تجربه کرد؛ زیان پیش‌بینی‌شده ۱۱.۹ میلیارد یورو در سال ۲۰۲۵ که تا ۳۴.۲ میلیارد یورو در ۲۰۲۹ بالا می‌رود. فرانسه با بیش از ۱۰ میلیارد یورو خسارت فوری و ۳۳.۹ میلیارد یورو تا پایان دهه در رتبه بعدی بود.

اسپانیا از جمله کشورهایی بود که بیشترین تاثیر را پذیرفت؛ پژوهشگران هر سه نوع رخداد آب‌وهوایی شدید را در آن شناسایی کردند. مجموع زیان برآوردی اسپانیا ۱۲.۲ میلیارد یورو در ۲۰۲۵ و ۳۴.۸ میلیارد یورو تا ۲۰۲۹ بود.

آیا آب‌وهوای شدید در سال ۲۰۲۶ بدتر خواهد شد؟

در حالی که اروپا برای جبران پیامدهای این رخدادها دست‌به‌گریبان است، دانشمندان پیش‌بینی می‌کنند ۲۰۲۶ یکی از گرم‌ترین سال‌ها از ۱۸۵۰ به این سو باشد. سازمان هواشناسی بریتانیا تازه‌ترین چشم‌انداز **دمای میانگین جهانی** را منتشر کرده و هشدار داده ۲۰۲۶ احتمالاً چهارمین سالی خواهد بود که میانگین دمای جهانی به ۱.۴ درجه سانتی‌گراد بالاتر از میانگین پیش‌صنعتی می‌رسد.

پروفسور آدام اسکیف، که تیم پشت این پیش‌بینی جهانی را رهبری کرده، می‌گوید: «احتمالاً هر سه سال اخیر از ۱.۴ درجه سانتی‌گراد فراتر رفته‌اند و انتظار داریم ۲۰۲۶ چهارمین سال پیاپی باشد که چنین می‌شود». او می‌افزاید: «پیش از این جهش، دمای جهانی قبلی از ۱.۳ درجه سانتی‌گراد فراتر نرفته بود».

منبع: یورو نیوز

وضعیت آب و هوا در جهان:

اروپاست، اما تاکید می‌کنند عوامل دیگری هم موثر است؛ از آمادگی گرفته تا ساختار جمعیتی و آلودگی هوا.

در مجموع ۸۵۴ شهر، تغییرات اقلیمی پشت ۴ هزار و ۵۹۷ مرگ برآوردشده ناشی از گرما در ایتالیا بود که بالاترین رقم کلی است. همچنین باعث ۲ هزار و ۸۴۱ مرگ در اسپانیا، ۱ هزار و ۴۷۷ در آلمان، ۱ هزار و ۴۴۴ در فرانسه، ۱ هزار و ۱۴۷ در بریتانیا، ۱ هزار و ۶۴ در رومانی، ۸۰۸ در یونان، ۵۵۲ در بلغارستان و ۲۶۸ در کرواسی شد.

تاثیر آب‌وهوای شدید بر اقتصاد اروپا

کارشناسان هشدار می‌دهند آب‌وهوای شدید امسال دست‌کم ۴۳ میلیارد یورو خسارت اقتصادی کوتاه‌مدت به بار آورده و مجموع هزینه‌ها تا سال ۲۰۲۹ به رقم سرسام‌آور ۱۲۶ میلیارد یورو خواهد رسید.

مطالعه‌ای که سپتامبر منتشر شد و به سرپرستی دکتر سحرش عثمان در دانشگاه مانهایم و با همکاری اقتصاددان‌های **بانک مرکزی اروپا** (ECB) انجام گرفت نشان داد موج‌های گرما، خشکسالی‌ها و سیل‌ها در تابستان ۲۰۲۵ یک‌چهارم همه مناطق اتحادیه اروپا را تحت تاثیر قرار داد.

خسارت‌های فوری معادل ۰.۲۶ درصد تولید اقتصادی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۴ است، اما نویسندگان مطالعه تاکید می‌کنند این برآوردها احتمالاً محافظه‌کارانه است چون اثرات ترکیبی رخدادهای هم‌زمان مثل موج گرما و خشکسالی را در نظر نمی‌گیرد.

النینو فاز گرم (گرمایش دریا) و فاز سرد آن لا نینا (سرماایش دریا) نامیده می‌شود. هر دو حالت الگوهای باد و بارندگی را در سراسر جهان دگرگون می‌سازند. در حالی که جهان همچنان با تبعات پدیده «سوپر النینو»ی سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۴ دست و پنجه نرم می‌کند، گذار به فاز «لا نینا» (La Niña) «در اواخر ۲۰۲۵، برخلاف انتظارات معمول برای خنک‌سازی، نتوانسته است مانع از ثبت رکوردهای دمایی جدید شود. چشم‌اندازی که الگوی لا نینا برای فلات ایران و خاورمیانه ارائه می‌کند، کاهش بارش و تداوم و تشدید تنش‌های آبی است. منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا با شتابی دو برابر میانگین جهانی گرم می‌شود.

وضعیت اقلیم جهانی در سال ۲۰۲۵

سال ۲۰۲۵ ادامه‌دهنده روندی است که دانشمندان اقلیم‌شناسی سال‌ها نسبت به آن هشدار داده بودند. طبق گزارش‌های WMO و Carbon Brief، سال ۲۰۲۵ در مسیر تبدیل شدن به دومین یا سومین سال گرم ثبت‌شده در تاریخ (از اواسط قرن نوزدهم تاکنون) قرار دارد.

جهان به طور کلی حدود ۱,۱ درجه سانتی‌گراد نسبت به سال ۱۹۷۰ و حدود ۱,۴ تا ۱,۵ درجه نسبت به دوران پیشاصنعتی گرم‌تر شده است.

نکته نگران‌کننده در سال ۲۰۲۵، تداوم ناهنجاری‌های دمایی (Temperature Anomalies) پس از پایان پدیده النینو است. معمولاً با فروکش کردن النینو، انتظار می‌رود که دمای جهانی اندکی تعدیل شود، اما در

۲۰۲۵ بد، ۲۰۲۶ بدتر

سال ۲۰۲۵ یک سال گرم دیگر نیست. سالی است که دیگر هیچ شک و شبهه‌ای درباره تغییرات مرگبار اقلیمی به جا نمی‌گذارد. زندگی در شهرهایی چون تهران در معرض تهدید جدی است.

در این روزهای چرخش از سال ۲۰۲۵ به ۲۰۲۶ در بخش‌هایی از منطقه‌ای که ایران در آن واقع است، برف و باران می‌بارد و آنچنان که در جنوب ایران دیدیم، گاهی سیل هم به راه افتاده است.

اما بارش اخیر به این معنا نیست که خشکسالی ترسالی شده است، و سال آینده در خاورمیانه و کلاً جهان با آغازی نیکو، نیکو خواهد بود.

سال ۲۰۲۵ یک سال گرم دیگر نیست. سالی است که دیگر هیچ شک و شبهه‌ای درباره تغییرات اقلیمی در جهتی خطرناک برای زیست، به جا نمی‌گذارد.

زمین با شتاب گرم می‌شود. داده‌های جمع‌آوری‌شده از مؤسسه‌های معتبری چون اداره ملی اقیانوسی و جوی ایالات متحده (NOAA)، سازمان جهانی هواشناسی (WMO) و دیدبان کربن (Carbon Brief) این مدعا را مستدل می‌کنند. این داده‌ها نشان می‌دهند که سیاره زمین گرفتار یک شتاب حرارتی بی‌سابقه است.

پدیده آب و هوایی موسوم به النینو (El Niño) شامل نوسانات دمای سطح دریا و بادها در اقیانوس آرام است که به طور نامنظم هر ۲ تا ۷ سال یکبار رخ می‌دهد و تغییرات آب‌وهوایی جهانی را به دنبال دارد.

میانگین دمای منطقه ۱,۰۸ درجه سانتی‌گراد بالاتر از دوره مرجع ۱۹۹۱-۲۰۲۰ بوده است). درجه حرارت در عراق و کویت و جنوب ایران رکورد زدند. دما به ۵۲ درجه نیز رسید و حتی شب‌ها هم هوا خنک نمی‌شد. (بالای ۲۶ درجه).

در حالی که کشورهای شمال آفریقا (مثل مراکش) از بی‌آبی خشک شده بودند، در کشورهای خشک عربی (مثل امارات و عمان) سیل‌های ویرانگر جاری شد. یعنی یا باران نمی‌بارید، یا آنقدر می‌بارید که سیل می‌شد.

هاشم اورعی استاد دانشگاه صنعتی شریف و رئیس اتحادیه انجمن‌های علمی انرژی ایران در مصاحبه با خبرگزاری ایرنا: «مشکلاتی که ما در رابطه با انرژی و آب داریم و گرفتارانش هستیم، اینها نه یک شبه رخ داده و نه یک اتفاق است؛ همه اینها برآیند تصمیماتی است که در طی نه یک سال و دو سال یا این دولت و آن دولت بلکه در چند دهه ایجاد شده است. می‌شود گفت همه آن کارهایی که باید انجام می‌دادیم را انجام ندادیم و اگر نگوییم همه، بلکه بیشتر آن کارهایی که نباید انجام می‌دادیم، انجام دادیم و نتیجه وضعیت کنونی شده و لذا اصلاً نباید تعجب کنیم که چنین اتفاقاتی افتاده است زیرا خودمان کار را به اینجا رسانده‌ایم».

وضعیت قرمز در ایران

سال ۲۰۲۵ برای ایران سال «ورشکستگی آبی» تمام‌عیار بود. مصرف آب، از میان بارش فزونی گرفت. بارش باران در کل کشور حدود ۴۰ درصد کمتر از حد معمول بود. در استان‌های جنوبی مثل هرمزگان و سیستان و بلوچستان اوضاع فاجعه‌بار بود و بارش‌ها تا ۹۰ درصد کاهش یافت.

پاییز که باید فصل شروع بارندگی باشد، در تهران و مرکز ایران تقریباً بدون بارش گذشت. پایتخت ایران با خطر جدی بی‌آبی روبروست. تهران در آستانه «روز صفر» قرار دارد. «روز صفر» روزی است که آب در لوله‌ها قطع می‌شود و مردم باید با دبه صف بکشند.

در تابستان ۲۰۲۵، اتفاقی در قشم افتاد که در اخبار جهان پیچید. ترکیب گرمای شدید (۳۹ درجه) با رطوبت وحشتناک دریا (۸۵ درصد) باعث شد دمایی که بدن انسان احساس می‌کند به ۸۲ درجه سانتی‌گراد برسد!

سال ۲۰۲۵، مانند حرارتی اقیانوس‌ها و غلظت رکوردشکن گازهای گلخانه‌ای مانع از این تعدیل شد. اقیانوس‌ها که بیش از ۹۰ درصد گرمای اضافی ناشی از گازهای گلخانه‌ای را جذب می‌کنند، در سال ۲۰۲۵ همچنان رکوردهای محتوای گرمایی (Ocean Heat Content) را جابجا کردند. این گرمایش اقیانوسی دو پیامد فوری داشته است:

انبساط حرارتی و بالا آمدن سطح آب دریاها؛
که تهدیدی مستقیم برای شهرهای ساحلی و زیرساخت‌های حیاتی در مناطقی مانند جنوب عراق و خلیج فارس است.

تغییر الگوی بادهای بارش:

گرمای اقیانوس‌ها موتور محرک طوفان‌های شدیدتر و تغییر مسیر جریان‌های جت استریم شده است.

در قطب شمال، وسعت یخ دریا (Sea Ice Extent) در ژوئن و اوایل ژوئیه ۲۰۲۵ به رکوردهای پایین جدیدی رسید و بسیار پایین‌تر از محدوده تاریخی ۱۹۷۹-۲۰۱۰ باقی ماند). کاهش سطح یخ به معنای کاهش میزان بازتاب نور خورشید است، پدیده‌ای که موجب می‌شود اقیانوس منجمد شمالی گرمای بیشتری جذب کند و الگوی آب و هوای نیمکره شمالی را مختل سازد. یکی از مهم‌ترین تحولات سال ۲۰۲۵، تغییر فاز نوسان جنوبی ال‌نینو (ENSO) بود. پس از یک دوره ال‌نینوی قوی در ۲۰۲۳-۲۰۲۴، اقیانوس آرام استوایی در اواسط سال ۲۰۲۵ به شرایط خنثی رسید و سپس در ماه سپتامبر علائم بازگشت "لا نینا" (La Niña) آشکار شد.

خاورمیانه داغ

اگر در مورد کل زمین بگوییم گرم‌تر شده است، در مورد خاورمیانه باید بگوییم داغ‌تر شده. بنابر یک توصیف یک لایه هوای داغ مثل درب قابلمه روی منطقه ما قرار گرفت و اجازه نداد گرما خارج شود.

منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در خط مقدم بحران اقلیمی قرار دارد. گزارش‌های سازمان ملل در سال ۲۰۲۵ تأیید کردند که این منطقه تقریباً با سرعتی دو برابر میانگین جهانی در حال گرم شدن است. سال ۲۰۲۴ گرم‌ترین سال ثبت شده در تاریخ منطقه بود و سال ۲۰۲۵ نیز این روند را با شدت بیشتری ادامه داد.

خطرناک و حتی کشنده است. این آلودگی تا حد زیادی جبران‌ناپذیر است؛ زنجیره‌ی شوم ناشی از آلودگی، نه تنها در جهانی که باید از حیات پشتیبانی کند، بلکه در بافت‌های زنده نیز، تا حد زیادی برگشت‌ناپذیر است.»
— راشل کارسون

یکی از ویژگی‌های اساسی سرمایه‌داری، تمایل به نوآوری، یافتن راه‌های جدید برای تولید سود و انباشت سرمایه در سریع‌ترین زمان ممکن است. مدافعان این سیستم معمولاً آن را به‌عنوان یک کالای خالص ارائه می‌دهند، اما متفاوت بودن به معنای بهتر بودن نیست. اغلب اوقات، این محصولات جدید سودآور، عوارض جانبی مرگباری دارند که تنها پس از استفاده‌ی گسترده کشف (یا عمومی) می‌شوند. همان‌طور که فیلسوف مارکسیست، ایستوان مزاروش، نوشت، سرمایه‌داری «تنها پس از وارد شدن آسیب، قادر به اتخاذ اقدامات اصلاحی است؛ و حتی چنین اقدامات اصلاحی نیز تنها در محدودترین شکل ممکن قابل اجرا هستند.»

این مشکل در قرن‌های بیستم و بیست‌ویکم تشدید شده است، زیرا آزمایشگاه‌های صنعتی^۵ مواد شیمیایی، ترکیبات و محصولات را تولید کرده‌اند که هیچ معادل طبیعی ندارند. در بیشتر موارد، ما نمی‌دانیم که آنها چه آسیبی ممکن است در کوتاه‌مدت یا بلندمدت یا در ترکیب با سایر مواد وارد کنند، زیرا آنها هرگز به‌درستی آزمایش نشده‌اند، اگر اصلاً آزمایش شده باشند. چند مورد ممکن است وجود داشته باشد؟ ما نمی‌دانیم. هیچ پایگاه داده بین‌المللی وجود ندارد که تمام مواد شیمیایی موجود در تولید تجاری یا عملکرد همه آنها را فهرست کند. علاوه‌براین پایگاه‌های داده ملی مختلف الزامات متفاوتی برای ثبت و اطلاعات ارائه‌شده دارند.

مطالعه‌ای که در سال ۲۰۲۰ منتشر شد، بیش از ۲۵۰ هزار ماده و ترکیب‌های مختلف شیمیایی را در ۲۲ فهرست موجودی دولتی در ۱۹ کشور آمریکای شمالی و اروپایی یافت. از این تعداد، هویت شیمیایی بیش از ۵۰ هزار ماده ثبت‌شده تحت عنوان اسرار تجاری مخفی شده است و در ۷۰ هزار مورد دیگر، اطلاعات ارائه‌شده ناکافی بوده است. بنابراین ما چیزی در مورد اثرات و عوارض احتمالی بیش از یک‌سوم مواد شیمیایی ثبت

در این دما، عرق کردن دیگر بدن را خنک نمی‌کند و اگر کسی بیرون بماند، جانش در خطر جدی است. دریاچه ارومیه تقریباً به‌طور کامل خشک شده و به بستری از نمک تبدیل شده است. باد شور شده است و به ریه اهالی اطراف دریاچه سابق نمک فرومی‌ریزد. تولید گندم در ایران حدود ۴۰ درصد کم شد چون آبی برای کشاورزی نبود. کشاورزان زیادی در اصفهان و خوزستان زمین‌هایشان را رها کردند و به حاشیه شهرها مهاجرت کردند.

چشم‌انداز ۲۰۲۶: سایه سنگین «لا نینا»

آیا سال بعد باران می‌بارد؟ خبرها چندان امیدوارکننده نیست.

پدیده «لا نینا» در اقیانوس آرام برای ایران و خاورمیانه بدشگون است. هر وقت لا نینا زور می‌گیرد، معمولاً ابرها از روی ایران فرار می‌کنند و خشکسالی در خاورمیانه بیشتر می‌شود.

پیش‌بینی می‌شود که زمستان پیش رو بارش کمتر از میزان معمول باشد. در ایران، در حالی که کوه‌ها اکنون باید سفیدپوش باشند تا آب بهار و تابستان را تأمین کنند، تقریباً برف ندارند (۹۸ درصد کاهش پوشش برف). این یعنی رودخانه‌ها در بهار سال بعد هم خشک خواهند بود.

سال ۲۰۲۵ نشان داد که موضوع گرمایش زمین دیگر هشدار برای آینده نیست، بلکه واقعیت امروز ماست. آب تعیین می‌کند کدام شهرها زنده می‌مانند.

منبع: رادیو زمانه

سموم سودآور:

قتل اجتماعی در عصر انترپوس

در دسته طبیعت، محیط زیست

ایان انگس، ترجمه سرخ‌بوم

آغاز مجموعه‌ای از مقالات در مورد مواد شیمیایی کشنده‌ای که سرمایه‌داری در سراسر جهان گسترش می‌دهد.

«نگران‌کننده‌ترین حمله به محیط زیست از سوی بشر، آلودگی هوا، زمین، رودخانه‌ها و دریا با مواد

۲ رویداد مهم محیط‌زیستی در سال ۲۰۲۵

نویسنده: هوش مصنوعی

داریم از سال ۲۰۲۵ خداحافظی می‌کنیم. از مدل زبانی هوش مصنوعی خواستیم سه رخداد مهم محیط‌زیستی سال ۲۰۲۵ رو بهمون معرفی کنه. این سه مورد رو انتخاب کرد:

۱. موج گرمای بی‌سابقه در جنوب اروپا و شمال آفریقا

تابستان ۲۰۲۵، دمای هوا در برخی مناطق اسپانیا، ایتالیا، تونس و الجزایر به بالای ۵۰ درجه رسید. این موج گرما باعث آتش‌سوزی‌های گسترده، اختلال در برق‌رسانی، و افزایش مرگ‌ومیر شد. زیرساخت‌های شهری تاب‌نیاب و بحث درباره آمادگی اقلیمی دوباره داغ شد.

۲. افزایش روزهای «هوای آلوده خطرناک» در شرق آسیا

در بهار و تابستان، شهرهایی مثل پکن، سئول و اوساکا با تعداد بی‌سابقه‌ای از روزهای دارای شاخص آلودگی «ناسالم برای همه» مواجه شدند. ترکیب گرمای شدید، پایداری جوی و مصرف بالای سوخت‌های فسیلی، زنگ خطر جدی برای سلامت عمومی به صدا درآورد.

۳. رأی تاریخی دادگاه لاهه درباره مسئولیت اقلیمی

در پاسخ به درخواست کشورهای جزیره‌ای، دادگاه بین‌المللی لاهه اعلام کرد کشورهایی که بیشترین گازهای گلخانه‌ای رو تولید می‌کنن، مسئول پیامدهای اقلیمی جهانی هستن. این رأی الزام‌آور نبود، اما مبنای حقوقی مهمی برای عدالت اقلیمی در آینده شد.

منبع: کانون انجمن هوای پاک کندو

آدرس تماس با بولتن محیط زیست

bulletinenviro@gmail.com

شده تجاری نمی‌دانیم! این ارقام شامل آسیا نمی‌شود، جایی که کل تولید مواد شیمیایی ۲۰۵ برابر بیشتر از اروپا و آمریکای شمالی است. حتی با درنظر گرفتن تکرار زیاد بین مناطق، ممکن است بیش از نیم میلیون ماده شیمیایی مختلف در خط تولید فعال وجود داشته باشد و اطلاعات عمومی در مورد اکثر آنها کم یا هیچ است.

چقدر احتمال دارد که این اعداد شامل مواد شیمیایی خطرناک برای زندگی باشند؟ قطعاً خیلی.

در وهله اول، مواد شیمیایی ثبت‌شده شامل هزاران آفت‌کش هستند که طبق تعریف موجودات زنده را می‌کشند. فقط در ایالات متحده، سالانه حدود ۳۹۰ هزار کیلوگرم آفت‌کش در مزارع، چمن‌زارها و جاهای دیگر استفاده می‌شود. لازم نیست حتماً از آنها استفاده کنید تا در معرض خطر باشید: در سال ۲۰۲۳، وزارت کشاورزی ایالات متحده در بیش از ۶۰ درصد از نمونه‌های غذایی که آزمایش کرد، بقایای آفت‌کش‌ها را یافت. سازمان ملل متحد تخمین می‌زند که سالانه ۲۰۰ هزار نفر بر اثر مسمومیت حاد با آفت‌کش‌ها جان خود را از دست می‌دهند، که تقریباً همه آنها در کشورهای فقیری هستند که مقررات ضعیفی دارند یا اصلاً فاقد قانونند.

آفت‌کش‌ها تنها قاتلان شیمیایی ثبت‌شده نیستند. در ایالات متحده، قانون کنترل مواد سمی، صنایع را ملزم می‌کند که هر ماده‌ای را که تولید، توزیع، استفاده یا دفع می‌کنند و «ممکن است خطر غیرمنطقی آسیب به سلامتی یا محیط زیست ایجاد کند»، ثبت کنند. در سال ۲۰۲۵، این فهرست شامل ۸۶۸۶۲ مورد از این مواد بود که نیمی از آنها - ۴۲۵۷۸ ماده - در حال حاضر توسط شرکت‌های آمریکایی استفاده می‌شوند. این تعداد برای ردیابی بسیار زیاد است، اما حداقل این مواد ثبت شده‌اند. حتی ترسناک‌تر از آن، وجود یک دسته غیررسمی است که ممکن است بسیار بزرگ‌تر باشد: موادی که خطر ناشناخته یا عمداً پنهان‌شده‌ای برای آسیب به سلامتی یا محیط زیست دارند.

منبع: سایت سرخ بوم